

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyiltér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.
Felelős és főszerkesztő: **Dr. BOCZ SOMA**
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.
Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

Magyar Testvérek!

Hitet kell tennetek arról, hogy magyarok vagytok! Választásra szólít a szavazó urnákhoz a törvény kötelező erejével az állami hatalom s mi elvisszük oda becsületes hitvallásunkat állampolgári köteleességtudásunkról, de fájdalomainkról és követeléseinkről is. A kisebbségi sorsban eltöltött tiz esztendő emlékének tanulsága kiáltó figyelmeztetés arra, hogy

**semmit sem remélhetünk,
ha önmagunk erejében nem bizhatunk!**

Gyermekeink sorsát senki szívében nem viseli rajtunk kívül; kulturánkért védelmi harcra csak magunk vagyunk hivatottak; megfojt a gazdasági nyomoruság, mibe hibánkon kívül taszítottak, ha minden emberünk, közintézményeink és összességünk talpraállításáért, új erőhöz jutásáért sikra nem szállunk. Senki nem gondoskodik életérdekeink védelméről, ha más pártnak az árnyékában letörpülten elkeveredünk. Testvéreink! Minden magyar embernek jól megfontolt érdekében

**kibontjuk az önálló magyar választási zászlót,
melynek táborába sorakoznotok kötelesség.**

Majdnem kétmilliónyi a lélekszámunk s ez a számbeli sokaság megadja a lehetőséget az önálló magatartásra. A jóval kisebb lélekszámmal rendelkező kisebbségi sorstestvéreink, a németek ezuttal kénytelenek voltak mellőlünk más utra kitérni. Mi megértjük a kényszerítő körülményeiket és ezután is tovább ápoljuk velük a politikai barátságot. De nem ellenséges hadállás ez a magatartásunk a román nemzeti parasztpárttal szemben sem, hanem megértésre számító békés felvonulás,

hogy jogaink érvényesítéséről le ne mondjunk

a gyulafehérvári határozatoknak III. 1. pontja szerint, mely azt mondja:

„Minden nép... a saját fajbéli egyénei által és népesége számarányában képviselői jogot nyer a törvényhozó testületben és az ország kormányzásában“.

A kormány elnöke maga vállalta a választás tisztaságának, a szavazás szabadságának a biztosítását. A bekövetkezett rendszerváltozás megadja az alkalmat most, hogy a magyar népakarat megnyilatkozzék, mindenki szabadon leszavazhasson és

magyar választó csak magyar listára szavazhat.

Aki nem tart velünk, az lemondott arról, hogy mint magyart számbavegyék s aki a párthűség bocsületét megszegi, annak nincsen becsülete azok előtt sem, kiknek át-pártolásukkal használni vélnek. A külön utakra szakadtaknak eddigi példája mutatja, hogy az egységbontó szándéknak lealázó a bére és sehol sincs jutalma, megbecsülésre csak a tisztességes, őszinte magyar lélek számíthat. Minden paktummal csak veszíthetünk s nem vagyunk a jogoknak olyan bőségében, hogy bármit is ezekből feláldozhassunk, de a román közvélemény előtt semmiféle paktumnak nincsen tisztelete, nekünk pedig az eredménytelen paktumkísérletezésből megvannak a multbeli tanulságaink. A Magyar Pártnak választási jele:

Minden szavazatra szükségünk van még ott is, ahol kevés a Magyar Párt lélekszáma, mert nem a helyi, hanem az országos listára szavazunk.

Minden magyar választó érezze azt, hogy az ő szavazatától függ a kisebbségi magyar sors s az ő egy szavazatán dőlhet el az eredmény.

amelynek minden magyar választó szívébe kell vésődnie s az urna előtt állva a magyar lelkiismeret kell, hogy minden lélekből megszólaljon. Nincsen mitől félni, csak a gyáva-ságtól és közönyösségtől, de minden magyar emberben gyuljon fel a lelkesedés tüze:

Magunkra maradtunk, de ez a mi sorsunk, az Ég legyen a tanunk, hogy egymás támogatásában az erőt megtaláljuk!

Az Országos Magyar Párt intézőbizottsága nevében:

Kolozsvár, 1928. november 23-án.

Dr. Inczedy-Joksman Ödön,
ügyvezető alalnök.

Dr. gróf Bethlen György,
elnök.

Egyedül, az egyenes uton

megindultunk. hogy az egyetemes magyar akarat erejére támaszkodva hirdethessük majd ország-világ előtt, hogy ebben az országban él és élni akar egy számban jelentős, értékben megbecsülésre számot tartó magyar nép.

Az ut, amelyet megtettünk addig a határozatig, hogy az igazság és törvényesség útján, ha kell, egyedül is megindulunk, tele volt a konkolyhintók bogáncsával. A Maniu kormány megalakulásának ténye elkábitotta az örömeinek kétségtelenül indokolt jeleivel az országot. A nagy magyar tömegek a pillanatnyi lelkesedésnek mámorában nem tudtak elképzelni egy más választást, mint olyat, melyen egész Erdélyország Maniu mellett indul megküzdeni a liberális rezsim hétféjú sárkányával. Ezt a felfogást alátámasztotta még a kisebbségi blokk megbontása, a szász testvérek kényszerű megegyezése a kormánypárttal s a többi kisebb frakciók alku nélküli beolvadása, ugyanoda.

A magunkra hagyatottság pillanatnyi keserű érzetében a magyar párton belül is felütötte fejét a pesszimizmus. De csak pillanatokra. A lefolytatott tárgyalások rendjén mindinkább világosabbá vált a magyar párt állásfoglalásának súlyos kérdése. Győzött az a felfogás, hogy a közös listába való beolvadással nem enyészethető el a magyar nép létezése, hogy ez Maniunak sem a célja, s hogy a gyulafehérvári határozatok is kifejezetten szögeztek le azt az elvet, hogy minden itt lakó nép saját faji képviselői útján vesz részt a törvényhozásban. A nemzeti érvényesülés útja pedig a szabad választáson keresztül vezet s a magyarság akkor tesz bizonyosságot politikai érettségről és iskolázottságról, ha elveti magától a megalkuvók olcsó ígéreteit és azzal is közelebb viszi a gyulafehérvári határozatot a megvalósuláshoz, hogy a kisebbségek érvényesülésére vonatkozó pontot a maga teljességében önmaga siet keresztül vinni. S az önálló lista így megszületett.

A nagy káoszából így kibontakozott felfogás győzelemre juttatása már a magyarság fegyelmezettségén mulik. Egy vértelen harc indult meg, melynek sikere vagy sikertelensége a romániai magyarság elkövetkezendő életének minden megnyilvánulására kihatással lesz. December 12-én az urnákhoz járuló magyarság a jövő sorsa felett dönt. Legyen ez az urnákhoz való járulás a magyarság zarándok

utja, melyet ünneplőbe öltöztetett lélekkel tesz meg, s voksa, melyet a magyar párt jelére, a szorzójelre ráüt, hitvallás a magyarsága mellett. Nem szívességet, nem kegyet gyakorol az a magyar, ki az önálló listára le fogja adni a maga szavazatát, nem kérést teljesít s nem a rábeszélésnek enged, hanem kötelességét teljesíti csak, mert szívének, lelkének imádságos magyarsága ezt parancsolólag így diktálja.
Ugy legyen! —b—

Advent.

Beléptünk egy kétezer éves dómnak homályos előcsarnokába, hol derengő fényesség tört sugarai vetítődnek a komor falakra. Ezek a tört sugarak egy távoli fényforrás felé hívogatják fáradt lábainkat: lépünk be a szentélybe, hol nappal Isten kívülről jövő világossága gyönyörű képekké varázsolja az ólomkarikás ablakok kívülről érthetetlen kriksszkrakszait; este pedig töméntelen ragyogó csillár üzi áhitatot keltő fénycsodáit. És ha nem mennénk be fénycsodára, ugys huzna valami láthatatlan erő, beljebb-beljebb a szentélybe, mert a templom pitvarából mindenkinek a szentélybe kell lépnie!

Most vagyunk hát a pitvarban; advent azért van, hogy a homályos előcsarnokból beérkezzünk a betlehemi csoda csillagfényes, káprázatos szentélyébe: karácsonyba.

Rendszerint a zörgetés fogalmával emlegetik együtt prédikátorok, moralisták és poéták, az adventi évadot. Mert a magányban, a bizonyos csendességnek meghitt óráiban, vagy a szenvedések vigasztalatlanul ásitó barlangjában, mikor azt hiszi a világ, hogy senki sem zavarhatja meg az egyhanguságot: megzörren az ajtó, mert valaki a kilincsre tette a kezét.

Jön messi utról, örömpesve, hogy megérkezett: az Ur Jézus! Messi utról jött, nagy kerülőt tett, hogy hozzánk megint elérkezessen. Egy hosszú utat tett meg Betlehem-től Jeruzsálemig az Olajfák hegyétől a Golgotáig!

Adventi vendég!

Mit akar ő?

Hogy boldogok legyünk, hogy szeressük egymást, s hogy bennünket is szeressenek. Miért jött?

Hogy ne rakjanak reánk már több sulyos keresztet, hogy megkönnyítse az eddigieket, hogy meggyógyítson, hitre serkentsen és hogy a további küzdésre megerősítsen!

Oh, minden magyar lélek tudja meg ezt: ezért bizzon, higgyen, reméljen!

Adventünk van és a pitvarból egykor belépünk mi még a szentélybe is, hol fény, élet és angyalok glóriája fogja fogadni a bebocsátásért szüntelenül zörgető magyar lelkek csengését!

A ref. egyházkerület közgyűlése és a Kún-kollegium ügye.

Ismeretes a napilapokból, hogy a Kún-kollegium ügyével az egyházkerület legutóbb megtartott közgyűlése behatóan foglalkozott. A közgyűlésen — Szászváros és Hunyadmegye elégedetlenségének a vásárral szemben — a Hunyadi egyházmegye nagytekintélyű főgondnoka: Dr. Apáthy Árpád, adott hangot, kinek a közgyűlésen felolvasott határozati javaslatát — örök bizonyítékul — teljes egészében a következőkben adjuk:

„Méltóságos és Főtiszteletű
Egyházkerületi közgyűlés!

Az előadói javaslattal szemben van szerencsém az alábbi határozati javaslatot tisztelettel előterjeszteni:

Mondja ki a közgyűlés, hogy az egyházkerületi Igazgató Tanácsnak azon jelentését, amely szerint a szászvárosi ref. Kún-kollegium új épületét a Liceu Vlaicu céljaira a román kormánynak 8 millió leu vételáron eladta, tudomásul nem veszi és utasítja az Egyházkerület Igazgató-tanácsát, hogy a létrejött jogügylet érvénytelenítése iránt, a szükséges lépéseket tegye, illetve tétesse meg.

Mélt. Egyházkerületi közgyűlés!

A szászvárosi ref. Kún-kollegium most bejelentett eladásának alapját képezte az egyházkerület 1926. augusztus hó 27-én kizárólag e célból tartott rendkívüli közgyűlésén hozott ama határozat, amelyben a közgyűlés, azon az alapon, hogy a közoktatásügyi miniszter a nyilvánossági jogot megvonta és a kollegium helyiségei lerekviráltattak, s viszont a folyó tárgyalások reményt nyújtanak arra, hogy egy algimnázium felállítására engedélyeztessék, adjon a közgyűlés megbízást a szászvárosi kollegium ügyeinek rendezésére és tekintettel arra, hogy az állam a gyors elintézését sürgeti, küldjön ki egy bizottságot, amely azonnal vegye fel a tárgyalásokat és szükség esetén érvényes megállapodásokat is létesíthessen. Ezen határozat alapján aztán nyomban egy, a 3 kebli referensből és két külső tagból álló, bizottság meg is lett választva.

Mellesleg megjegyezve azonban úgy látszik, ezen sürgősség az államra nézve legalább nem volt annyira imminens, aminthogy erre enged következtetni az a körülmény, miként több mint két esztendőnek kellett eltelti addig, amíg a szerződés Anghelescu miniszterrel — akinek ez egyszersmint valószínűleg egyik utolsó kormányzati cselekedetét képezte — végre aláíratott!

Ezek előrebocsátása után, ismerve azon előzményeket és rugókat, amelyek ezen, reánk, hunyadmegyei magyarokra, oly katasztrófális eredményt létrehozták, teljes tudatában vagyok annak, azok előtt, akik ezen felett odiosus ügyet, megengedem, hogy teljesen jóhiszeműséggel, de nem kellő előrelátással kezelték, felszólalásom talán kellemetlen lehet, mindazonáltal ugys, mint a Kún-kollegium egyik előljárója, ugys, mint a Hunyadmegyei egyház főgondnoka, megbízatásomból kifolyó kötelességet is teljesítek akkor, amidőn protestáns őszinteséggel és magyar nyíltsággal újlag is felemelem tiltakozó szavamat, reá mutatván ez alkalommal is azon szabálytalanságok és tévedésekre, amelyek ezen kollegium eladása körül történtek, minden erőmmel oda kívánván hatni, hogy ezen szomorú eset tanúságait levonván, vissza csináljuk, amit vissza lehet csinálni és jóvá tegyük, amit még jóvá lehetne tenni.

Nem mulaszthatom el azonban ezuttal reá mutatni arra, hogy itt a szenvedett veszteség mellett, a főveszélyt abban látom, hogy ezzel az eladással egy igen veszélyes és következményeiben beláthatatlan precedenst alkotunk, mert ami most megese, t. i. hogy értéket meg sem közelítő áron, alkalmatlan időben, teljesen céltalanul elvesztegettük és a Liceu Vlaicu rendeltetésére átadtuk a gyönyörű Kún-kollegiumot, holnap megtörténhetik a Wesselényi, Bethlen, — vagy bármely más kollegiumunkkal is, — mert olyan Anghelescu, vagy Anghelescuk, mindig fognak akadni, akik ilyen ajándék áron ezeket a nemzeti kincseinket elfogadják, és fajunk és vallásunk ezen világitó fáklyáit a maguk szövétnekeivel kicserélik.

Tévesnek és egyházi törvényeinkbe ütközőnek kell bélyegeznem az 1926-ban tartott rendkívüli közgyűlésnek azon intézkedését, amellyel a tanügyi és fegyelmi szabályzatok 23-ik §-ának azon imperatív rendelkezésével szemben, amely a kollegiumi javakra vonatkozó adásvételi szerződések megkötését kizárólag az előljáróság, mint törvényes képviselő hatáskörébe sorozza, és az Igazgató-tanácsot csak mint jóváhagyási felsőbb fórumot jelöli meg. Midőn tehát a közgyűlés, mint nem képviselői vagy intézkedési, hanem csupán felügyeleti hatáskörrel bíró hatóság, oly jogkört ruház át ezen 3 referensből és két kültagból összealkotott bizottságra, amellyel maga sem bírt, s ez alapon lett a kollegium eladva, nyilvánvaló, hogy ezen eladás érvényteleníthető. Már ezen 1926-iki gyűlésen voltam bátor felhozni, hogy egészen nyugodtan tudnék ezen ügy elintézésé elé nézni, ha az ügylet bekebelezése egy helyi presszió alatt nem álló, objektíven ítélő bíróság kezébe kerülne, mely a szerződést, mint nem a törvényes képviselő által kötöttet, elkellene hogy utasítsa. Nem képezheti pedig a vázolt alak hiányoknak a mentségét az sem, miként az előljáróság hatáskörét azért kellett átvenni, mert a kollegium előljárósága időközben csonkává lett, ugyanis az eltávozott igazgató és egy-két tanáron kívül, főgondnok, gondnok és több mint 10 tag, tehát legalább is a háromnegyed rész még helyt maradt s így az előljáróság tovább is teljes hatáskörrel funkcionálhatott volna. Ha tehát még a dolog jelen stádiumában is az ügylet kellő megvilágításban, akár csak felebbezés útján is, a bíróság elé kerülne, minden kétségen felül áll, hogy annak sorsa a hatálytalanság lenne. Reá kell még e helyen mutatni azon veszedelemre is, amely abból származik, ha a helyi szerveknek autonómikus jogkörét, a központi hatóságok magukra ruhazzák, mert ez a túlságos centralizálás, míg egyfelől a helyi érdekű autonómiát elsorvassza, addig másfelől szöges ellentétben áll demokratikus alapon felépült protestantizmusunk egész szellemével.

A legnagyobb hátrány azonban abból származik, hogy a Kún-kollegium, minden illetékes helyi tényező figyelemzetése ellenére: mélyen annak tényleges értéke alatti áron lett a román államnak eladva. A vételár ugys 8 millió leu, amelyből a jelentés szerint eddig a liberális kormány által 4 millió fizetett ki, a másik fél összegnek a kifizetése pedig az új kormányra vár. Ismerve pedig azon kormányzati elvet, mely szerint az utódló kormány, nem minden esetben szokta az előző adósságait kifizetni, nem tekinthető kizártnak, hogy ezen praktikus szokás a jelen esetben is alkalmaztatni fog. Föltéve azonban, hogy a nacionalista kormány a hátralékot pontosan kifizeti is, ezen 8 millió összeg fölöttebb távol áll ezen, 1910-ben épült monumentális, kollegium értékétől. Ugys ezen épület annak idején az építést vezető Simon Ferenc igazgatónak „a Kún-kollegium sorsa“ című közkézen forgó brosurája és a Kún-kollegium jubileumi évkönyvének adatai szerint, belekerült 691000 arany koronába, amelyből a felszerelésekre 100000 korona esvén, 591000 korona marad, megjegyezvén, miként az építés tulnyomólag házilag igen olcsó áron történt. Ezen 591000 korona a mai érték szerint 19—20 milliót tesz ki. De hogy még megbízhatóbb adatokat kapjunk, forduljunk ellenfeleinkhez s így a mozgalom élén álló „Libertatea“ szászvárosi laphoz, ezen lap a kollegium 22 éven át volt építettő igazgatójának könyve szerint a többek között a következőket mondja:

„A magyarok kaphattak volna előbb jóval nagyobb összeget is a 30—40 milliót érő épületükért, azonban gögösen visszautasították azt, most pedig tálcán kínálták a miniszternek 8 millióért.”

Súlyosbíttja a helyzetet az is, hogy ugyan csak fenti közbecsülésben álló igazgató brosurája szerint, még ráadásul oda ajándékoztatták a nagy könyvtár berendezése és a természetrajzi és tani előadó terem felszerelt asztalai, amelyeknek az értéke meghaladja az egymillió leut. Ezen egymillió értékű felüladományra tehát még a két év előtti megbízás alapján sem volt joguk a t. kiküldötteknek.

Azonban, hogy mennyire értéken alul adott el a Kún-kollegium, kitűnik onnan is, miként az egyházközség több tagja az ezzel foglalkozó közgyűlésen nyíltan kijelentette, hogyha ezen házilag mintaszerűen épült kollégium lebontatnék s az anyag téglánként értékesítenék, s a gyönyörű több holdas telket parcellázták volna, az eladási árnál lényegesen nagyobb összeg folyt volna be. Persze ez esetben a Liceu Vlaicu nem helyezkedhetett volna be a nagy Kún Kocsárd és a hunyadmegyei magyarság keserves filéireiből felépített gyönyörű intézetbe.

De sok jeltől arra is lehet következtetni, hogy magát Angelescu minisztert sem izgatta tulságosan a szászvárosi 800 tanuló befogadására alkalmas újkollégium megszerzése, mert a mint azt maguk a vezető tanügy körök is bizalmasabb pillanataiban beismerik, elég godot okoz nekik a Hunyadmegyében lévő, hátszegi felsőkereskedelmi iskolán kívül, a dévai-brádi, petrosenyi és szászvárosi gimnáziumok fentartása és tanulókkal való benépesítése, és a miniszterium már komolyan foglalkozott a legcélszerűtlenebbül fekvő szászvárosi gimnázium visszafejlesztésével és csupán a helyi Román körök preszioja mellett, annak köszönhető a Liceu Vlaicu fentartása és kibővítése, hogy az új kollégiumot ajándék áron juttatták kezére, — Ezen kevéssel a kapu zárása előtti nemzeti ajándék, talán alkalmas lesz arra, hogy Angelescu Urnál a vallás fájdalmait megnyihitse.

Ezen eladás további argumentumát képezte az, hogy nyilvánossági jogától megfosztott gimnázium nem tartható fenn, és csak a kollégium megszűnte esetén, fog engedélyeztetni egy nyilvánossági jogú algimnázium, — a mostani jelentés szerint pedig árvaház és internátusos elemi. Ma már ezen indok sem áll meg, mert ha két és egy negyed év előtt, az akkori kormányzati, elveiben és eszközeiben kevésbé válogatos kormányval szemben, ilyen jogtalan preszival még számolni is kellett, de ma már midőn egy oly miniszteriummal állunk szemben, a mely kifejezetten a gyulafehérvári program alapján áll, s a melynek kultusz minisztere Dr. Vlad Aurel, a Kún kollégiumnak neveltje s ki mint ilyen nyíltan is szembe szállott az Angelesau féle erőszakosságokkal, a vázolt viszonyok mellett önként felmerül az a kérdés, hogy vajon melyek azok a nyomos okok, a melyek a már két és fél év előtt igen sürgősnek jelzett eladást szükségessé tették, — és szükségessé tették éppen most, a midőn az alapul fekvő kényserítő okok teljesen megszűntek?

Az eladás másik indokául az hozatik fel, hogy a vételár kamataiból, egy elemi internátus és egy árvaház tartassék föl, — hát méltóságos kerületi közgyűlés, én és vélem a helyi érdekeltség tulnyomó része sajnos de nem vagyunk abban a helyzetben, hogy remélhessük miként ezen vételár kamataiból, még

ha az egész 8 millió, teljesen ki is fizetnék, ezen célok meglesznek valósíthatók. Ugyanis ezen összegből tudomásunk szerint szerződés kötési utazási és egyéb költségekre már előzetesen lényeges összegek elköltettek, most már óriási pénzbe fog kerülni a vissza kapott régi kollégium restaurálása, valamint árvaház és elemi internátus céljaira való átalakítása és felszerelése, a — mellett, hogy ezen épület már 25 év előtt sem felelt meg a célnak. — Mert hiszen ha alkalmas lett volna, nem kellett volna 700.000 arany korona költséggel, a most eladott új épületet felemelni. Elképzelhető, hogy ezen iskolaépület ma 9 éves Liceu Vlaicu-kénti használat után, milyen állapotban van, mert hiszen annak a fedele, fedélszerkezete rossz, s az egész épület romlodozó ruina. Annak helyre hozatala és berendezése a vételár nagy részét felfogja emészteni. A mellet a határozati javaslat szerint az alapítási oklevél és alapító mecenások kikötése elenére, a vagyon központilag a protegált pénzügyintézetek alacsony kamatlábjának megtérítése mellett fog kezeltetni. Ezen jövedelmekből aligha fognak fedezetet találhatnia a tanítók és személyzet díjai, tanulók és ingyenes árvák tápdíjai és az egyéb személyi és dologi kiadások, — viszont pedig az árvaházi jelentés szerint, a központ anyagi segítségére számítani egyáltalán nem lehet. Fenn maradna tehát a Hunyadmegyei magyar közönség. Erre a közönségre azonban, amely példátlan áldozatkésséggel vitte a maga adományait a Kún-kollegium oltárára, a történetek után ma már sem anyagilag sem személyileg számítani nem lehet. — Így a példátlan áldozatkészségű Cs. Lázár László, ki mint főgondnok, midőn a Kún-kollegium tanárait nem volt miből fizetni, azok javadalmait hónapokon át a sajátjából előlegezte, mivel az értékesítés körüli tanácsait figyelembe nem veték, ott hagyta főgondnoki tisztét. Ugy szintén Bocz Soma a Szászvárosi Tak. pénztár igazgatója, akinek javaslatára a Szászvárosi Takarékpénztár 100.000 leis adománnyal gyarapította a szászvárosi ref. templom építési alapját szintén ezen indokból lemondott előjárói állásáról. Az eladás, vagy legalább az értéken alóli eladás ellen, az előjáróságon kívül, felszóllalt az Országos Magyar párt. A hunyadmegyei magyar párt a szászvárosi magyarság és ottani Ref. ekklesia, és számosan a Magyarság vezetői köréből. — Képzeltető tehát ezek után, hogy a helyi érdekeltség a hiányzó összeget, vagy annak csak egy részét is pótolni fogja, vagy ilyen elbánás után egyénileg is részt vesz a kollégium vezetésében?

És még egyet. A szászvárosi eklézsiáosi templomát az utobbi évtizedek alatt elkezdte az idő vas foga, úgyhogy már huzamosabb idő óta a benne tartzkodás mind veszedelmesebbé vált, s talán ennek tudható be az, hogy az új Kún kollégiumban, egy istentisztelet céljaira kiválóan alkalmas szép orgonával ellátott, gyönyörű díszterem épült, a mely hivatva volt arra, hogy a mikor a templomból a hivek kiszorulnak hajlékot adjon Isten igéjének hirdetésére. A templom közben annyira dűledezővé vált, hogy azt részben le kellett bontani, s így egyideig a kollégium díszterme helyettesítette a templomot. Ma természetesen az eladás folytán nincsen a szászvárosi ref. hiveknek méltó Istenháza. Mert az a sikátor mélyén fekvő előbb ékezdél, majd áruraktárul és legutobb mozi céljaira használt helyiséget, a melyet a fedélnélkül maradt ájtatosság végszükségéből, ideiglenesen berendezni volt kénytelen, — talán szolgálhatott volna az első keresztényeknek imahegyül, de a tekintélyes szászvárosi gyülekezet-

nek aligha. Ezen eladással tehát ily módon ellett intézve a szászvárosi gyülekezet templomügye is.

A felhozatok alapján kérem határozati javaslatom elfogadását.

A határozati javaslat további sorsát a napi lapokból ismerjük. Nem került be azonban a napi lapokba a Főtiszteletű Püspök urnak a „Szászváros és Vidéke“ 45-ik számában megjelent cikke adott adott, éles és elítélő válasza, s a közgyűlésnek tüntető bizalom nyilváníttása, evvel kapcsolatban a Püspök ur mellett. A tárgyilagosság, melyet megőrizni mindig szándékunkban állt, hozza magával, hogy lehozzuk a kapott dorgatoriumot. Kifogásolt cikkünk megírásában, hogy tükör tisztaságu, becsületes magyar és kálvinista szándék vezetett, ezt mindenki vel szemben leszögezzük, s hogy a pro és contra vélemények között, hol rejtőzik az igazság, annak megbirálását rábizzuk a szászvárosi egyházközséghez hasonló árvaságban sinylődő száz és száz sebtől vérző többi eklézsiára.

HIREK.

— A hunyadmegyei Magyar Párt intéző bizottsága október 25-én megtartott gyűlésén, tekintettel arra a körülményre, hogy bár a sikernek legkisebb reménye nélkül fog megyénkben a választás az önálló listára vonatkozólag lefolyni, de mert országos viszonylatban a magyarságra nézve minden egyes szavazat sullyal bír, megyénk részére is összeállította a képviselő jelöltek listáját A listán a következők szerepelnek: Cs. Lázár, László, Dr. Leitner Mihály, Bencsik Zsigmond, Bikfalvy Árpád, Berivoy István, Borbély Ferenc, Karda Ferenc, Szabó Zoltán, Weres Béla...

— A dévai és szászvárosi ref. dalárdák dec. 8-iki dalos-estélyének műsora. A dévai és szászvárosi reformatus dalárdák dec. 8-iki dalestélyének műsora a következő: 1. Dr. Mártonossy György, a dévai ref. dalkar díszelnöke, üdvözli a szászvárosi dalárdát s a dalárdák kicserélik jellegüket. 2. „Kiáltottál világ királya“. Makkai-Borsay. Énekli a két dalkarból alakult 100 tagu vegyeskar. 3. Ch. Beziot: A dur, Air varie. Op. 15. Hegedűn játsza Vig. I., zongoran kíséri Weltzer V. 4. „Mire vagyok“ népdalegyveleg. (Serly) Énekli a szászvárosi vegyeskar. 5. Vigjáték. Előadják a szászvárosi ref. dalkar műkedvelői. 6. „Fiamnak“ (Arany-Köveskuty). Énekli a dévai férfikar. 7. „Sirassatok ha meghalok“ népdalegyveleg. (Dankó). Énekli a szászvárosi vegyeskar. Szünet. 8. Himnusz (Schubert). Énekli a dévai vegyeskar. 9. „Az ős magyar dalköltészet“ szabadelőadás. Tartja: Gergely F. szászvárosi ref. lelkes. 10. „Almodtam szépet“ (Petőfi—Horváth). Énekli a dévai nőikar. 11. Magyar tánc. Táncolják: König P., Boér L., Málnássy T., Németh L., Sebestyén G. és Szász E. 12. „Sötét felhő“ népdalegyveleg. Énekli a szászvárosi vegyeskar. Jegyek előre válthatók Hirsch A. könyvkereskedésében. Előadás után tánc a Kaszinó nagytermében.

— Magyar Testvérek! Minden egyes szavazat, melyet a szorzójelre leadsz, egy pillére a magyar jövőnek. Áruló az, ki idegen utakra téved.

— Halálozás. Stern Juditka, életének 2-ik évében október 24-én rövid szenvedés után meghalt. A második tavasz alig virágozott el, mikor teremője vizakérte magának. Végtelen örömmel és síró bánatnak volt tisztá szívü forrása kicsiny élete. Temetése október 25-én volt nagy részvét mellett.

— A róm. kath. egyházközség ma dec. hó 2-án (a magyarpárt gyűlésére való tekintettel) este fél 9 órai kezdettel tartja szokásos, de technikai okokból kifolyólag elhalasztott felolvasó estélyét, melyre szívesen lát bárkit a rendezőség. Műsor: 1. Énekel a r. kath. dalárda. 2. „A természet titkai“, mikroszkopiai vetítésekkel. Faragó Endre főgondnok előadása. 3. Énekel a róm. kath. dalárda. Beléptidij nincs, perselyadományokat köszönettel fogaduok.

— „Astra“ mozgószínház. Vasárnap, dec. hó 2-án délután fél 5 és este fél 9 órakor vászonra kerül „JEANNE D'ARC“ (Az orléáni szűz) című nagy történelmi dráma, elsőrangú művészek közreműködésével. — Csütörtökön, dec. hó 6-án este fél 9 órakor a „FŐHERCEGNŐ SZERELMES LEVELEI“ című gyönyörű kiállítású film lesz bemutatva. A n. é. közönség szíves pártfogását kérjük.

— A szászvárosi kerület választói a helybeli állami leányiskola tornatermében fogják december 12-én reggeli 8-orától kezdve szavazatokat leadni. A választói jogosultsággal bírók száma 2918. A kerülethez tartoznak: Lozsád, Martinesd, Répas, Pad, Tormás, Tordos, Perkász és Romosz községek.

— Karácsonyi készüllet a Ref. Nőszövetségben. Minden elmúló nap közelebb visz a karácsony örömeihez, melyekről a sors romboló hullámcsapásai közt sem mondhatunk le. A legtisztább öröm pedig mindenkor: az örömszerzés. Az örömszerzés legszentebb eszköze és módja pedig: a vigasz — és segélynyújtás. Ez a nemes felfogás vezeti a Ref. Nőszövetséget a rendezendő karácsonyi kiállítás és Bazár érdekében kifejtett burgó tevékenységében. — Nem tudjuk azért eléggé a szívekre kötni, hogy aki csak bármily módon teheti, ne mulassa el támogatására lenni a buzgó rendezőségnek nehéz munkájában, de egyszersmint mindenki igénybevenni karácsonyi szükségének beszerzésével a Bazárt és az által segíteni a Nőszövetséget, hogy minél több szükségét enyhíthessen és könnyet törülhessen le.

— Meghazudtolja a magyar multat, meglopja a magyar jövődőt, ki nem a szorzójelre üti a pecsétet.

— A szászvárosi állami anyakönyv-hivatal házasság-hirdetőtáblájáról 1. Völegény, Marton Iános gr.-kel. vallású 45 éves özv. takács-menyaszony: Sibisan Rebeka gr.-kat. vallású özv. szászvárosi lakosok. 2. Völegény Dr. Draia Mircea Zénó g.-kel. vallású 26 éves nőtlen ügyvéd szászvárosi lakos, menyaszony: Moga szilvia 19 éves, g.-kel. vallású hajadon Kápolnai lakos. 3. Völegény. Ilies Jusztin 28 éves g.-cat. vallású nőtlen tanár, menyaszony: Mozer Olga 25 éves r.-kat. vallású hajadon tanárnő mindketten kolozsvári lakosok. 4. Völegény: Vinț György 29 éves g.-kat. vallású özv. munkás, menyaszony: Deák Izabella 25 éves református vallású hajadon mindketten szászvárosi lakosok.

— Ne várj kérést, ne rábeszélést. Neked kell, neked muszáj, neked kötelességed a szorzójelre szavazni.

— Vadászejegyek meghosszabítása. A földművelésügyi miniszternek 93.312 számú, folyó évi november 16-áról kelt rendelete szerint a 14.819—928 számú miniszteri határozattal az 1928. évre kiadott vadász engedélyek érvényességét meghosszabította 1929. február 1-ig azzal a kikötéssel, hogy ezen időpontig minden vadász köteles, a rendes díjak befizetése mellett, vadászejegyet kiváltani. A vadásztársulatok elnökei pedig kötelesek arról gondoskodni, hogy ezen határidőig, az egyleti tagok vadászejegyeiket váltásák ki.

— A szászvárosi önkéntes tűzoltó-tesztület dec. hó 9-én délután 3 órai kezdettel tartja rendes évi közgyűlését a városháza nagytermében, amelyre városunk polgárait, háztulajdonosait tisztelettel meghív az elnökség. Táragsorozat: 1. A tűzoltó parancsnok a közgyűlést megnyitja. 2. Évi zárszámadások. 3. Beszámoló. 4. Alapszabályok tárgyalása. 5. A régi tisztikar lemondása. 6. Új tisztikar választása. 7. Elnök választása. 8. Indítványok.

— Aki nem a szorzójelre szavaz, megcsalja anyát, apját, gyermekét, jó barátját s az árulásnak piskával szennyezi be a saját lelkét!

Válasz Orbán Lajos tanár ur cikkére.

Pár nappal ezelőtt egy füzetkét bocsátottam közre, melyben fölvilágosítást igyekeztem nyújtani közönségünknek, de távolabb álló illetékes köröknek is, a szászvárosi Kún-kollegium nagyértékű új épületének ügyéről, mely az utóbbi években állandóan napirenden volt, s ez év augusztusában az épületnek az államkincstár részére való eladásával végződött.

Fölháborodásomnak akartam kifejezést adni, mely úgy hittem, az egész érdekelt közönség jogos fölháborodása is, hogy az eladás oly csekély megfontolással és annyira az intézet anyagi megkárosításával történt, de egyszersmind fölvilágosítani a tájékozatlan közönséget az előzményekről és az eladás körülményeiről, hogy így mindenki önállóan alkotasson véleményt a történetekről s a további teendőkre nézve lehetőleg egyetértő közvélemény alakuljon ki.

További célom az volt, midőn az ig. tanács vezető embereinek és az egyházkerületi közgyűlés minden nevesebb tagjának megküldöttem a füzetkét, hogy lássák nyilván a következményeket s érezzék, minő elhamarkodott lépés volt, midőn két évvel ezelőtt a helybeliek egyhangú ellenzése dacára annyira könnyedén adták meg az ig. tanácsnak a fölhatalmazást, mely a jelen súlyos veszteségre vezetett. Hogy a helybeli közönségnek sem kilátása egy második Kún Kocsárdra, sem tehetsége arra nincsen, hogy eljöhöz kedvező körülmények közötti a Kún-kollegiumnak középiskolai rangját újból visszaadjuk. Ebben segítséget csak tőlük várhatunk.

Azt hittem, hogy e tekintetben helyes uton jártam hogy igazán a közvéleményt juttattam kifejezésre s e hitebben megerősített engem

Cs. Lázár László és dr. Apáthy Árpád főgondnok uraknak hozzám érkezett s kívánatra bárkinek előmutatható levelei, melyekben elismerésüket és nagybecsülésüket fejezik ki nekem az iratban foglaltak nyilvánosságra hozataláért. Többben helyből is teljes egyetértésüket nyilvánították a füzetke tartalmával.

Azonban csalódás is ért. Orbán Lajos ur a Kún kollegium végkiegészített tanára s jelenlegi gazdasági felügyelője a „Szászváros és Vidéke“ mult heti számában éles cikkben helyteleníti e füzetke kiadását, cáfolja az abban foglaltak nagy részének tartalmát, sőt csekély személyemnek is neki ront s gyalázkodó hangon elítéli egyes ténykedéseimet az egyház és tanügy terén.

Fölmentve érezhetném magamat a válaszadás kötelezettsége alul, mert hiszen Orbán tanár ur gyalázkodásaival szemben hivatkozhatnám nagyérdemű néhai főgondnokaink: gr. Kún Kocsárd, gr. Kuun Géza és és Balog József nyilatkozataira, akik ismételt elismeréssel méltatták tanári és igazgatói működésemet s hat cikluson keresztül igazgatóvá egyhangulag történt megválasztásomnál közreműködtek.

Hivatkozhatnám a püspöki elismerésre, melyet nyugalomba vonulásom alkalmával nyertem, hivatkozhatnám a Ferenc József renddel történt kitüntetésemre, mely ugyanezen alkalommal részemre jutott. Bátran hallgathatnék tehát a nagyközönség színe előtt, de nem teszem és kénytelen vagyok az Orbán tanár ur magas irodalmi színvonalu kifejezése szerint „mosakodni“, nehogy halgatásom téves magyarázatokra adjon okot. Tehát lehető röviden és a főbbeket. Első vádpont: a tanári testület békéjét fölzavartam.

(Folyt. köv.)

Kiadó lakás. Az A. Iancu (Sétatér utca) 5. sz. alatt egy két szoba, téli virágházból álló, modern komforttal berendezett lakás kiadó. A téli virágház konyhának is használható.

50 1—3

Értesítés.

49 2—2

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy fürdőszobák, kádak faianszozását, cserépkályhák átrakását, új kályhák felállítását vállalom.

Pontosan, gyorsan, olcsón s a mellett a legnagyobb szakértelemmel végzem ezen munkálatokat. — Tisztelettel: **Szatori Lajos,** Geoagiu-de-jos.

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csakis a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké“-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120, negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!